ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ. v. ਮਿੱਤਰੀ ਵਿਦਿਆ ਭਵਨ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਐੱਚ. ਅਤੇ ਹੋਰ **(ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰ. 2013 ਦਾ 18475-18476)**

ਮਈ 02, 2018 [ਮਦਨ ਬੀ. ਲੋਕੁਰ ਅਤੇ ਦੀਪਾਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਸਿੱਖਿਆ/ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ:

ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਯਮ, 1959: ਸੀਬੀਐਸਈ ਨਾਲ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ-ਸੀਬੀਐਸਈ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਐਨਓਸੀ)-ਜੀਓ ਡੀਟੀ 10.06.2011 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼-ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ (iv) ਅਤੇ (xiv) ਘੱਟੋ ਘੱਟ 3 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 300 ਦਾਖਲੇ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ-ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ - ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਅਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, 3 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 2 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ (iv) ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਦੇ ਮਾਨਤਾ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐੱਨ. ਓ. ਸੀ. ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 3 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਹੈ-ਘੱਟੋ ਘੱਟ 300 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਮਾਨਤਾ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 300 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐੱਨ. ਓ. ਸੀ. ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ,

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

ਰੱਖੀ ਗਈ: 1.1 ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਯਮ, 1959 ਦੇ ਚੈਪਟਰ IV ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਅਰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ (ਜੋ ਕਿ ਸਟੈਂਡਰਡ V ਅਤੇ VI ਤੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ (ਜਿਵੇਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ 1.2 ਤੋਂ 2 ਹੈਕਟੇਅਰ (3 ਤੋਂ 5 ਏਕੜ) ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 1.2 ਤੋਂ 2 ਹੈਕਟੇਅਰ (3 ਤੋਂ 5 ਏਕੜ) ਅਤੇ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 1.2 ਹੈਕਟੇਅਰ (3 ਏਕੜ) ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 3 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇ. ਈ. ਆਰ. ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਾਈਟ ਖੇਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15] [693-ਐੱਚ; 694-ਏ-ਬੀ] 1.2 ਨੰਬਰ ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਐਫੀਲੀਏਸ਼ਨ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਥਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੀ.

ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਸੀਬੀਐਸਈ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਕੋਲ 2 ਏਕੜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਅਪਵਾਦ ਹਨ। 25 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ 1 ਏਕੜ਼ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੀਬੀਐਸਈ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਡਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਢੁਕਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਾੜ਼ੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ 1 ਏਕੜ਼ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡ ਪਹਾੜ਼ੀ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। [ਪੈਰਾ 16] [694-ਬੀ-ਡੀ]

1.3 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜਧਾਨੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ, ਟਾਪੂਆਂ, ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 1 ਏਕੜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਨੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਚਕਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਕੇਰਲ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਲਚਕਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ 'ਤੇ ਥੋਪੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਸੀਬੀਐਸਈ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ' ਤੇ ਬੇਲੋੜ੍ਹਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਰਲ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 17] [694-ਡੀ-ਈ]

1.4 ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਰਾਜ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਜੁੜ੍ਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ 7.10.2011 ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ. ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਕੇਰਲ ਨੇ ਇੱਕ ਟਾਲਮਟੋਲ ਵਾਲਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਰਾਜ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਜੁੜ੍ਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੇਰਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੇਰਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਫ਼ਰਕ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18] [694- ਐਫ-ਐਚ]

1.5 ਐੱਨ. ਓ. ਸੀ. ਦੇਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 3 ਏਕੜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰਕਪੂਰਨ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੇਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਸਕੂਲਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਮਸ਼ਰੂਮ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਜਨਤਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲੋੜੀਂਦਾ ਛੱਡਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19] [695-ਬੀ-ਸੀ]

1.6 ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਨਗਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 3 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ 2 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭੂਮੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਯਥਾਰਥਵਾਦ ਕੇਰਲ ਦੀ ਗੈਰ-ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਲਚਕਤਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੁਝ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਾਇਦ 3 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਲੱਭਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਤੋਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ (iv) ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਦੇ ਮਾਨਤਾ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐੱਨ. ਓ. ਸੀ. ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 3 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 20] [695-ਡੀ-ਐਫ]

2.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਐੱਨ. ਓ. ਸੀ. ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 300 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। [ਪੈਰਾ 24] [696-ਐਫ]

2.2 ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮੁਫ਼ਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 2009 ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਅਧਿਆਪਕ ਅਨੁਪਾਤ 30:1 ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ 30 ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਛੇਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਸਿਰਫ 180 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਸਕੂਲ ਸੈਕੰਡਰੀ ਜਾਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਕਲਾਸਾਂ ਲਈ ਆਰਜ਼ੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਸਕੂਲ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ 300 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ- ਅਤੇ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਅ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਨੌਵੀਂ ਅਤੇ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸੀਬੀਐਸਈ ਮਾਨਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਰਲ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਅਸੰਭਵਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਆਰਟੀਈ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 25] [696-G-H; 697- ਏ]

2.3 ਕੇ. ਈ. ਆਰ. ਅਧੀਨ ਲੋਅਰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ/ਅੱਪਰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਕਲਾਸ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਗਿਣਤੀ 25 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹੈ (ਹੁਣ ਇਹ ਵਧ ਕੇ 30 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੱਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ)। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੀਬੀਐਸਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 300 ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 300 ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, 300 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕੇਰਲ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੇ ਅੰਕੜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਐਫੀਲੀਏਸ਼ਨ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 26] [697-ਬੀ-ਸੀ]

2.4 ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 300 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਕੂਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਟਾਫ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਐੱਨ. ਓ. ਸੀ. ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 300 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 27] [697-ਡੀ-ਈ]

ਕੁਈਨ ਮੈਰੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ (2007) 4 ਕੇ.ਐਲ.ਟੀ 706-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ (2007) 4 ਕੇ. ਐੱਲ. ਟੀ. 706 ਪੈਰਾ 22 ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ:

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰ. 2013 ਦੇ 18475-18476. ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 14.09.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਡਬਲਯੂ. ਏ. ਨੰ. 2012 ਦਾ 1042 ਅਤੇ ਡਬਲਯੂਪੀਸੀ ਨੰ. 2011 ਦਾ 32928 ਕ੍ਰਮਵਾਰ

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 2014 ਦੇ 4531-4532 ਅਤੇ 4530

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 2013 ਦੇ 23142-23146,23138-23140,29655-29658,29781-29783,29560-29561,33438-33439,29660-29662

ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 2014 ਦੇ 83-86

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 2013 ਦੀ 31934-31936

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 79-80 ਦਾ 2014

ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 2013 ਦੇ 39339 ਅਤੇ 37208

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 2014 ਦੇ 76-77,81,82 ਅਤੇ 4534-4536.

ਅਮਨ ਲੇਖੀ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਜੈਦੀਪ ਗੁਪਤਾ, ਜਯੰਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਕੈਲਾਸ਼ਨਾਥ ਪਿੱਲੈ, ਵੀ. ਗਿਰੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸੀ. ਕੇ. ਸਾਸੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਯਨਤਾਰਾ ਰਾਏ, ਮਨੁਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਜੀ., ਸਾਜਿਥ ਪੀ., ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਪੀ.ਆਰ. ਜੈਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਤਾਰਾ ਚੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੀਲਮ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੰਖੁਰੀ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀ.ਐਸ.ਲਕਸ਼ਮੀ, ਏ. ਵੇਨਯਾਗਮ ਬਾਲਨ, ਰਾਜੀਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਡੀ.ਐਨ. ਗੋਬਰਧੁਨ, ਵਿਭੂ ਸ਼ੰਕਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਦੀਪਕ ਗੋਇਲ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ, ਕੁਲਦੀਪ ਚੌਹਾਨ, ਰਾਜੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸਾਜਿਥ ਪੀ. ਵਾਰੀਅਰ, ਜੋਸ ਅਬ੍ਰਾਹਮ, ਐਮ.ਪੀ. ਸ਼੍ਰੀਵਿਗਨੇਸ਼, ਬੀ. ਮੈਥਿਊਜ਼, ਸਾਰਾਹ ਸ਼ਾਜੀ, ਈ.ਐਮ.ਐਸ.ਅਨਾਮ, ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਚੰਦਨ ਕੁਮਾਰ ਮੰਡਲ, ਰੋਮੀ ਚਾਕੋ, ਨਵੀਨ ਆਰ ਨਾਥ, ਅਭਿਮਨਿਊ ਵਰਮਾ, ਜਯੰਤ ਮੁਤਰਾਜ, ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ ਟੀ. ਏ., ਅਬਰਾਹਿਮ, ਅਨੁ ਕੇ. ਜੋਏ, ਅਲੀਮ ਅਨਵਰ, ਨਿਸ਼ੇ ਰਾਜੇਨ ਸ਼ੋਂਕਰ, ਰੇਂਜਿਤ ਬੀ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਐਨ. ਕੈਮਲ, ਅਨੁਭਵ ਆਨੰਦ ਪਾਂਡੇ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦਾਸ ਵਿਲਾਦਥ, ਕੇ. ਰਾਜੀਵ, ਏ. ਰਘੂਨਾਥ, ਸੀ. ਕੇ. ਸਸੀ, ਰਾਘੇਂਥ ਬਸੰਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਂਚਲ ਟਿਕਮਾਨੀ, ਮਿਥੁਨ ਵਰਗਿਸ, ਬਦੁਸ਼ਾ ਸੁਲੇਮਾਨ, ਸੇਂਥਿਲ ਜਗਦੀਸਨ, ਰੰਜੀਤ ਕੇ.ਸੀ., ਪੀ.ਵੀ. ਦਿਨੇਸ਼, ਸਿੰਧੂ ਟੀ.ਪੀ., ਬਿਨੇਸ਼ ਕੇ., ਆਰੂਸ਼ੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਬੈਨੀਵਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ

ਪਾਰਟੀਆਂ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਮਦਨ ਬੀ. ਲੋਕੁਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1. 6 ਤੋਂ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਚੰਗੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਅਜਿਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ, ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਥੋਪਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ 14 ਸਤੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਸੰਖੇਪ ਪਿਛੋਕੜ

3. ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ (ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਕੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ) ਦੁਆਰਾ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਇਸਦੇ ਐਫੀਲੀਏਸ਼ਨ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(i) ਰਾਜ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਸਮੀ ਪੂਰਵ-ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਬੰਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਭੇਜੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ.ਮਿਥਰੀ ਵਿਦਿਆ ਭਵਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਐਮ. ਐਸ.ਸੀ.ਐਚ. ਅਤੇ ਹੋਰ **[ਮਦਨ ਬੀ ਲੋਕੁਰ, ਜੇ.]**

ਜਾਂ ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਐੱਨਓਸੀ) ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

4. ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਨੇ 13 ਜੂਨ, 2007 ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ 5 ਉੱਤਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਐਨ.ਓ.ਸੀ. ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ (ਜੀ.ਓ.) ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਕੇਰਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ 18 ਜੁਲਾਈ, 2011 ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ, ਕੇਰਲ 10 ਜੂਨ, 2011 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 18 ਜੁਲਾਈ, 2011 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ SLPs ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ' ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ ') ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸੰਸਥਾ/ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ 'ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਦੇਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅੱਜ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਜੀ.ਓ.(ਐਮ.ਐਸ.) ਨੰ.137/2011/ ਜੀ.ਐਡਨ. ਮਿਤੀ 10.6.2011 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਸਰਕਾਰ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸੀ. ਬੀ. ਐਸ. ਈ./ਆਈ. ਸੀ. ਐਸ. ਈ. ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਸੀ. ਬੀ. ਐਸ. ਈ./ਆਈ. ਸੀ. ਐਸ. ਈ. ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਨ।

ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਕਤ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ SLPs ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 10.6.2011 ਦੀ ਉਕਤ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਢੁਕਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨੇ ਹੋਣਗੇ।

ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ..... "

6. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ G.O. ਦੀ ਆਖਰੀ ਲਾਈਨ. ਮਿਤੀ 10 ਜੂਨ, 2011 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

7. ਇਹ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ G.O. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਿਤੀ 10 ਜੂਨ, 2011 7 ਅਕਤੂਬਰ, 2011 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ (ਨਵੇਂ) ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪੂਰਕ ਨਹੀਂ ਸਨ ਬਲਕਿ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਧੂ ਸਮੂਹ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਐੱਸਈ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਸੀਬੀਐੱਸਈ ਮਾਨਤਾ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਐੱਨਓਸੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਅਚਾਨਕ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਸੀ।

8. ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਕਈ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ। ਇਤਰਾਜ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਸਨਃ "

iv. ਸੰਸਥਾ ਕੋਲ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 3 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 2 ਏਕੜ ਅਸਲ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਕੂਲ ਨੇੜਲਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਖੇਡ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

vi. ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਲਿਆਲਮ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੇਪਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ' ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

viii. ਸਕੂਲ ਸਿਰਫ ਯੋਗ ਅਤੇ ਯੋਗ ਸਟਾਫ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ, ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ./ਆਈ. ਸੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਤਨਖਾਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੈਮਾਨੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਡੀਏ ਅਤੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

xiv. ਸਕੂਲ ਐੱਨ. ਓ. ਸੀ. ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰੋਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 300 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਯੂ. ਆਈ. ਆਈ. ਡੀ. ਦਾਖਲਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਯੂ. ਆਈ. ਆਈ. ਡੀ. ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

9. ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਕੂਲਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਜੀ.ਓ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ। 7 ਅਕਤੂਬਰ, 2011 ਅਤੇ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2012 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ (iv) ਅਤੇ (xiv) ਦੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

10. ਕੇਰਲ ਨੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੀਆਂ ਲੰਬਿਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਰਥ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅੰਤਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

11. 14 ਸਤੰਬਰ, 2012 ਦੇ ਵਿਵਾਦਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 7 ਅਕਤੂਬਰ, 2011 ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ (iv) ਅਤੇ (xiv) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਕੇਰਲ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

12. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਸਨ ਪਰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ (vi) ਅਤੇ (viii) ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਸਕੂਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ (iv) ਅਤੇ (xiv) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ ਜੋ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 3 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 300 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਘੱਟੋ ਘੱਟ 3 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ

13. ਕੇਰਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਐੱਨ. ਓ. ਸੀ. ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਕੋਲ 3 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਏਕੜ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਸਲ ਸਥਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

14. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੀਬੀਐਸਈ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਹੋਮਵਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

15. ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਯਮ, 1959 ਦੇ ਚੈਪਟਰ IV ਵਿੱਚ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਕੇ. ਈ. ਆਰ.') ਸਾਨੂੰ ਕੇਰਲ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਲੋਅਰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉੱਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ (ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਵੀਂ ਅਤੇ ਛੇਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ)

ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ 1.2 ਤੋਂ 2 ਹੈਕਟੇਅਰ (3 ਤੋਂ 5 ਏਕੜ) ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ 1.2 ਹੈਕਟੇਅਰ (3 ਏਕੜ) ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 3 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇ. ਈ. ਆਰ. ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਾਈਟ ਖੇਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

16. ਇਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਕਰੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਥਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਸੀਬੀਐਸਈ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਕੋਲ 2 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਅਪਵਾਦ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਲਈ, 25 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ 1 ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੀਬੀਐਸਈ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਖੇਡਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਢੁਕਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ 1 ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

17. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜਧਾਨੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ, ਟਾਪੂਆਂ, ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 1 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਨੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਚਕਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਕੇਰਲ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਲਚਕਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਰਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ 'ਤੇ ਥੋਪੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਸੀਬੀਐਸਈ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ' ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਰਲ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

18. ਇਸ ਸਭ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ 6 ਦਸੰਬਰ, 2016 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੇਰਲ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਰਾਜ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ 7 ਅਕਤੂਬਰ, 2011 ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਕੇਰਲ ਨੇ ਇੱਕ ਟਾਲਮਟੋਲ ਵਾਲਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਰਾਜ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੇਰਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੇਰਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਫ਼ਰਕ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

19. ਕੇਰਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫਿਰ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਐਨ. ਓ. ਸੀ. ਦੇਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 3 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਕੁਝ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਧਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਧਾਰ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੇਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਸਕੂਲਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸੀਬੀਐਸਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਜਨਤਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲੋੜੀਂਦਾ ਛੱਡਦੀ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਰਾਜ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ?
20. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੋਮਵਰਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਹਾਨਗਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 3 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ 2 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭੂਮੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਯਥਾਰਥਵਾਦ ਕੇਰਲ ਦੀ ਗੈਰ-ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਲਚਕਤਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੁਝ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਾਇਦ 3 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਲੱਭਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਤੋਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ (iv) ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਦੇ ਮਾਨਤਾ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐੱਨ. ਓ. ਸੀ. ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 3 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 300 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ
21. ਦੂਜੀ ਚੁਣੌਤੀ ਉਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ 300 ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ (xiv) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਐਸਈ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।
22. ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਈਨ ਮੈਰੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ 1 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਸਕੂਲ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਰੋਲ' ਤੇ 500 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਮਾਨਤਾ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਰਲ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਦਾ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। v. ਮਿੱਤਰੀ ਵਿਦਿਆ ਭਵਨ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਐੱਚ. & ORS. [ਮਦਨ ਬੀ. ਲੋਕੁਰ, ਜੇ.] 1 (2007) 4 KLT 706

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਜਾਂ ਟਿਕਾਊ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੇਰਲ ਨੇ ਐੱਨ. ਓ. ਸੀ. ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਲ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 300 ਹੋਣ' ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਐਫੀਲੀਏਸ਼ਨ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਇਹ ਕੇਰਲ ਦੁਆਰਾ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਉੱਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਅਣਉਚਿਤ ਥੋਪੀ ਗਈ ਹੈ।

23. ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਉੱਭਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਸਕੂਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਛੇਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਐਫੀਲੀਏਸ਼ਨ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ III. ਦੀ ਧਾਰਾ

15.1 (ਏ) ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈਃ

"15.1. (ਓ) ਅਧਿਆਇ-II ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਮਿਡਲ ਕਲਾਸ ਸਿਲੇਬਸ/ਸੈਕੰਡਰੀ ਲਈ ਆਰਜ਼ੀ ਮਾਨਤਾ/ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਕਲਾਸਾਂ ਦੇ ਅੱਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਬੋਰਡ ਨੂੰ 'ਆਨ-ਲਾਈਨ' ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨ ਬੋਰਡ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਡਬਲਯੂ ਡਬਲਯੂ ਡਬਲਯੂ ਡਬਲਯੂ . ਸੀਬੀਐਸਈ. ਐਨ.ਐਨ.ਸੀ.. ਵਿੱਚ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭੇਜੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਜੋ ਸੀਬੀਐਸਈ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਸਾਲ 30 ਜੂਨ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕੱਠੇ ਸੰਸਾਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਸਾਲ 31 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

24. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਐੱਨ. ਓ. ਸੀ. ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 300 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੁਬਾਰਾ, ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

25. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2009 (ਆਰਟੀਈ ਐਕਟ) 30:1 ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਅਧਿਆਪਕ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ 30 ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਛੇਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਸਿਰਫ 180 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਸਕੂਲ ਸੈਕੰਡਰੀ ਜਾਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਲਈ ਆਰਜ਼ੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਕਲਾਸਾਂ. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਸਕੂਲ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ 300 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ- ਅਤੇ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਅ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਨੌਵੀਂ ਅਤੇ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸੀਬੀਐਸਈ ਮਾਨਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਰਲ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਅਸੰਭਵਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਆਰਟੀਈ ਐਕਟ ਦੇ

ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

26. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੇ. ਈ. ਆਰ. ਅਧੀਨ ਲੋਅਰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ/ਅਪਰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਜਮਾਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਗਿਣਤੀ 25 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹੈ (ਹੁਣ ਇਹ ਵਧ ਕੇ 30 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੱਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ)। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੀਬੀਐਸਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 300 ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਾਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 300 ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਡਿੱਗੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, 300 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕੇਰਲ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੇ ਅੰਕੜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਐਫੀਲੀਏਸ਼ਨ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

27. ਕੇਰਲ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 300 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਕੂਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਟਾਫ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 300 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ. ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਐੱਨ. ਓ. ਸੀ. ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਲੋੜ ਨੂੰ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

28. ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁੱਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ (ਯੂ. ਆਈ. ਡੀ.) ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਯੂ. ਆਈ. ਡੀ. ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੈ।

29. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜੋ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Megha Tak

Advocate Megha Tak